

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Μέγεθος και εξέλιξη πληθυσμού

Ο πληθυσμός του Δήμου Ηγουμενίτσας σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού της ΕΣΥΕ ανέρχεται το 2001 σε 14.630 κατοίκους και ο πληθυσμός του Νομού σε 46.091 κατοίκους. Ο πληθυσμός του Δήμου Ηγουμενίτσας αυξάνεται με ραγδαίους ρυθμούς την περίοδο από το 1913 έως το 1951 από 4.925 κατοίκους σε 6.919 κατοίκους. Την ίδια περίοδο για το σύνολο του Νομού Θεσπρωτίας ο πληθυσμός μειώνεται κατά 31%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στον οικισμό –το σημερινό δημοτικό διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας ο οποίος μεταξύ 1930-1940 καθίσταται σε μεγαλύτερο σε πληθυσμό οικισμό, και κατά δεύτερο λόγο στους γειτονικούς της πεδινούς οικισμούς (νέος προσφυγικός οικισμός Ν. Σελεύκειας, Λαδοχώρι, Μαυρούδι). Το Γραικοχώρι αντίθετα, λόγω της φυγής των Αλβανοτσάμηδων μετά το 1940 σημειώνει σημαντική μείωση (Χάρτης Α.3.1.1-4).

Μετά το 1951 ο πληθυσμός του Δήμου (Πίνακας Α.3.1.1.1) εξακολουθεί να αυξάνεται με ταχύτερους ρυθμούς από ότι ο πληθυσμός του Νομού Θεσπρωτίας. Οι υψηλότεροι ρυθμοί αύξησης του πληθυσμού του Δήμου παρουσιάζονται τις δεκαετίες 1951-1961 (16,9%), 1971-1981 (24,3%) και 1991-2001 (26,03%). Ο χαμηλότερος ρυθμός αύξησης μόλις 2,8% παρουσιάζεται την δεκαετία 1961-1971. Την ίδια περίοδο ο πληθυσμός του Νομού μειώνεται κατά 22%. Την περίοδο 1971-1981 ο πληθυσμός του Νομού αυξάνεται οριακά κατά 1,46%, παρουσιάζει θετικό ρυθμό αύξησης 7,1% την περίοδο 1981-1991, όπου ο πληθυσμός του Δήμου αυξάνεται κατά 12,3%. Την περίοδο 1991-2001 ο πληθυσμός του Νομού παραμένει σχεδόν σταθερός, ενώ ο πληθυσμός του Δήμου αυξάνεται κατά 26,03%. Το 2001 ο Δήμος Ηγουμενίτσας συγκεντρώνει το 31,74% του πληθυσμού του Νομού (Χάρτης Α.3.1.1-2).

Η αύξηση του πληθυσμού του Δήμου προέρχεται κατά κύριο λόγο από το δημοτικό διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας του οποίου ο πληθυσμός του τριπλασιάζεται μεταξύ 1951 και 1991. Αύξηση πληθυσμού παρουσιάζουν και τα δημοτικά διαμερίσματα Ν. Σελεύκειας, Μαυρουδίου και Γραικοχωρίου κυρίως την περίοδο 1981 έως 1991, ενώ ο πληθυσμός των υπολοίπων οικισμών μειώνεται (Χάρτες Α.3.1.1-1, Α.3.1.1-3). Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι τα επίσημα πληθυσμιακά στοιχεία των απογραφών πληθυσμού απέχουν από την πραγματική κατάσταση. Μέρος του πληθυσμού που κατοικεί και εργάζεται στον Δήμο Ηγουμενίτσας απογράφεται στον τόπο καταγωγής του, που μπορεί να είναι είτε εκτός του Δήμου είτε και εκτός του Νομού Θεσπρωτίας. Αντίστοιχα κάτοικοι που ζουν εκτός του Νομού απογράφονται στους τόπους καταγωγής τους. Το πιθανό αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι η υποεκτίμηση του πληθυσμού της Ηγουμενίτσας και η υπερεκτίμηση του πληθυσμού

των άλλων περιοχών των Νομών. Μια ακριβέστερη εκτίμηση του πραγματικού πληθυσμού του Δήμου μπορεί να υπολογισθεί με βάση τον αριθμό των μετρητών ύδρευσης, ο οποίος ανέρχεται σε 6.600. Με την παραδοχή ενός μέσου μεγέθους οικογένειας 2,8-3 ατόμων ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου υπολογίζεται σε 18.000-20.000 έναντι 14.560 σύμφωνα με την Απογραφή της ΕΣΥΕ.

Το ότι μπορεί η Απογραφή της ΕΣΥΕ να υποτιμά το μέγεθος του πληθυσμού του Δήμου, επιβεβαιώνεται από τις εκτιμήσεις των τοπικών φορέων για το σημερινό πληθυσμιακό μέγεθος των δημοτικών διαμερισμάτων του Δήμου εκτός του δημοτικού διαμερίσματος Ηγουμενίτσας (Πίνακας Α.3.1.1.1).

Η μελλοντική εξέλιξη του πληθυσμού του Δήμου δεν μπορεί να προβλεφθεί με αξιοπιστία και είναι ενδεικτικό της εγγενούς αβεβαιότητας στο θέμα αυτό ότι οι προβλέψεις που έγιναν από την ΕΣΥΕ το 2000 για την πληθυσμιακή εξέλιξη του Νομού Θεσπρωτίας κατά την δεκαετία 1991-2000 απείχαν τελικά πάρα πολύ από τα αποτελέσματα της Απογραφής του 2001. Υπό τους όρους αυτούς μόνο υποθέσεις εργασίας-σενάρια- μπορεί να γίνουν. Τρία πιθανά σενάρια (αισιόδοξο, μετριοπαθές και απαισιόδοξο) για την εξέλιξη του πληθυσμού του Δήμου και του Νομού παρατίθεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΣΕΝΑΡΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ

	1971	Μεταβολή (%) 1971-1981	1981	Μεταβολή (%) 1981-1991	1991	Μεταβολή (%) 1991-2001	2001	Μεταβολή (%) 2001-2011	2011	Μεταβολή (%) 2011-2021	2021
ΜΕΤΡΙΟΠΑΘΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟ											
Ν. Θεσπρωτίας	40.674	1,5	41.278	7	44.188	4,3	46.091	3	47.474	4	49.373
Δ. Ηγουμενίτσας	8.313	24,3	10.336	12,3	11.608	26,0	14.630	12	16.386	16	19.007
ΑΠΑΙΣΙΟΔΟΞΟ ΣΕΝΑΡΙΟ											
Ν. Θεσπρωτίας	40.674	1,5	41.278	7	44.188	4,3	46.091	2	47.013	2	47.953
Δ. Ηγουμενίτσας	8.313	24,3	10.336	12,3	11.608	26,0	14.630	8	15.800	8	17.064
ΑΙΣΙΟΔΟΞΟ ΣΕΝΑΡΙΟ											
Ν. Θεσπρωτίας	40.674	1,5	41.278	7	44.188	4,3	46.091	4	47.935	5	50.331
Δ. Ηγουμενίτσας	8.313	24,3	10.336	12,3	11.608	26,0	14.630	0	14.630	20	17.556

Για την διαμόρφωση των σεναρίων γίνονται δύο βασικές παραδοχές:

- Πρώτον, ότι ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού του Δήμου είναι πολλαπλάσιος του ρυθμού αύξησης του πληθυσμού του Νομού (γίνεται η παραδοχή σχέσης 1:4).
- Δεύτερον, ότι ο ρυθμός αύξησης για το αισιόδοξο και το μετριοπαθές σενάριο θα είναι εντονότερος την δεκαετία 2011-2021 απότι την δεκαετία 2001-2011 δεδομένου ότι τότε η ανάπτυξη της οικονομίας του Δήμου και του Νομού θα αναπτυχθεί με ταχύτερους ρυθμούς εφόσον θα έχουν ολοκληρωθεί και θα αποδίδουν τα μεγάλα

έργα μεταφορικής υποδομής που κατασκευάζονται. Για το απαισιόδοξο σενάριο προβλέπεται ο ίδιος ρυθμός αύξησης και στις δύο περιόδους.

Ηλικιακή διάρθρωση πληθυσμού

Η ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού του δήμου για το 1991 παρουσιάζεται στους Πίνακες Α.3.1.2.1 και Α.3.1.2.2 και το Διάγραμμα Α.3.1.2.3. Συνολικά η ηλικιακή δομή του πληθυσμού του δήμου εμφανίζει βελτιωμένη έναντι του Νομού, της Περιφέρειας Ηπείρου και της Χώρας. Το ποσοστό του πληθυσμού του δήμου άνω των 65 ετών είναι 10,3% έναντι 16,2% για τον Νομό, 16% για την Περιφέρεια και 13,7% για το σύνολο της Χώρας. Αντίστοιχα το ποσοστό του πληθυσμού του Δήμου που ανήκει στην παραγωγική ηλικία μεταξύ 15-64 ετών είναι 66,1% έναντι 63,4% για τον Νομό, 64,8% για την Περιφέρεια και 67,1% για την Χώρα. Τέλος, το ποσοστό του πληθυσμού μικρών ηλικιών 0-14 του Δήμου ανέρχεται σε 23,5% έναντι 20,4% για τον Νομό, 19,2% για την Περιφέρεια και 19,2% για το σύνολο της Χώρας.

Παρόμοια εικόνα για το 1991 για την ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού του Δήμου παρουσιάζουν οι δείκτες εξάρτησης (αριθμός συντηρούμενων παιδιών και ηλικιωμένων που αναλογούν σε 100 άτομα ενεργού πληθυσμού) και γήρανσης (αριθμός ηλικιωμένων που αναλογούν σε 100 παιδιά) (Πίνακας Α.3.1.2.8). Το 1991 ο δείκτης εξάρτησης για τον Δήμο ήταν 51,2% έναντι 57,8% για τον Νομό, 54,2% για την Περιφέρεια και 49,1% για την Χώρα. Αντίστοιχα ο δείκτης γήρανσης ήταν 43,9% έναντι 79,6% για τον Νομό, 83,4% για την Περιφέρεια και 71,1% για την Χώρα.. Διαχρονικά για την περίοδο 1981-1991 ο πληθυσμός του δημοτικού διαμερίσματος της Ηγουμενίτσας για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία παρουσιάζει τάσεις γήρανσης οι οποίες ακολουθούν την γενική τάση γήρανσης του πληθυσμού της χώρας σε πανελλήνιο επίπεδο (Πίνακες Α.3.1.2.2. και Α.3.1.2.6, Διαγράμματα Α.3.1.2.4 και Α.3.1.2.5). Αντίστοιχες τάσεις εκτιμάται ότι παρουσιάζει την ίδια περίοδο και το σύνολο του πληθυσμού του Δήμου.

Μεταξύ των δημοτικών διαμερισμάτων του Δήμου στην δυσμενέστερη θέση σε ότι αφορά την ηλικιακή διάρθρωση (Πίνακας Α3.1.2.7) βρίσκονται τα πλέον απομακρυσμένα από το δημοτικό διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας διαμερίσματα. (Κρυόβρυση, Καστρί, Αγ. Μαρίνα). Αντίθετα τα δημοτικά διαμερίσματα που συνορεύουν με την Ηγουμενίτσα (Ν. Σελεύκεια, Μαρούδι, Λαδοχώρι, Γραικοχώρι) παρουσιάζουν πολύ καλύτερη ηλικιακή δομή με δείκτες γήρανσης μεταξύ 84,8 και 333,3 και δείκτες εξάρτησης μεταξύ 48,1 και 56,1. Το δημοτικό διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας παρουσιάζει την ευνοϊκότερη ηλικιακή δομή με δείκτη γήρανσης 35,2 και δείκτη εξάρτησης 50,4.

Χωρική διάρθρωση και τάσεις πληθυσμού

Η κατανομή και η εξέλιξη του πληθυσμού του Δήμου Ηγουμενίτσας κατά υψομετρική ζώνη, δημοτικό διαμέρισμα και οικισμό παρουσιάζεται στους Πίνακες Α.3.1.3.1 και Α.3.1.3.2 για την περίοδο 1971-2001. Μεταξύ 1971-1981 ο πληθυσμός των ορεινών διαμερισμάτων του δήμου μειώνεται κατά 2,54%. Η μείωση αυτή προέρχεται κυρίως από την περίοδο 1971-1981 και δεν αφορά τα διαμερίσματα Γραικοχωρίου και Λαδοχωρίου που χαρακτηρίζονται ως ορεινά αλλά παρουσιάζουν αύξηση λόγω της γειννίασης των οικισμών τους με την Ηγουμενίτσα. Αντίθετα, ο πληθυσμός της ημιορεινής και πεδινής ζώνης παρουσιάζει αύξηση 34,1% που οφείλεται κατά πρώτο λόγο στην αύξηση του πληθυσμού του δημοτικού διαμερίσματος της Ηγουμενίτσας κατά 43,5% και κατά δεύτερο λόγο στην αύξηση του πληθυσμού της Ν. Σελεύκειας κατά 24,8%.

Μεταξύ 1981-1991 ο πληθυσμός του Δήμου αυξάνεται τόσο στην πεδινή-ημιορεινή ζώνη κατά 11,9% όσο και στην ορεινή ζώνη κατά 13,4% αντίστοιχα, γεγονός που δείχνει την εισροή πληθυσμού προς την περιοχή. Την περίοδο αυτή η πληθυσμιακή αύξηση επικεντρώνεται στο δημοτικό διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας (αύξηση κατά 9,91%) και στα διαμερίσματα Ν. Σελεύκειας, Γραικοχωρίου και Μαυρουδίου που συνορεύουν με την Ηγουμενίτσα (αυξήσεις 31,7%, 55,6% και 49,67% αντίστοιχα). Αντίθετα στα υπόλοιπα διαμερίσματα του Δήμου ο πληθυσμός είτε μειώνεται είτε παραμένει σταθερός.

Τέλος την περίοδο 1991-2001 ο πληθυσμός του Δήμου αυξάνεται τόσο στην πεδινή-ημιορεινή ζώνη κατά 25,48% όσο και στην ορεινή ζώνη κατά 27%. Την περίοδο αυτή η πληθυσμιακή αύξηση επικεντρώνεται στο δημοτικό διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας (αύξηση κατά 28,4%) και στα διαμερίσματα Λαδοχωρίου, Μαυρουδίου, Γραικοχωρίου, Ν. Σελεύκειας, Καστρίου) (αύξηση στις 57,91%, 57,68%, 40,12%, 18,13%, 10,14% αντίστοιχα). Αντίθετα στο υπόλοιπα διαμερίσματα του Δήμου ο πληθυσμός μειώνεται. Συνολικά οι οικισμοί Ηγουμενίτσας, Γραικοχωρίου, Καστρίου, Ν. Σελεύκειας συγκεντρώνουν σε αυξανόμενο ποσοστό την πλειοψηφία του πληθυσμού του Δήμου 74,32% το 1971, 78,2% το 1981 και 83,3% το 1991. Μεταξύ 1971-1991 ο πληθυσμός των οικισμών αυξάνεται συνολικά κατά 56,53%. Η τάση αυτή αναμένεται ότι θα συνεχιστεί, ενδεχομένως και με εντονότερους ρυθμούς και στο μέλλον.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Επίπεδο εκπαίδευσης και επαγγέλματα πληθυσμού

Το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού του Δήμου Ηγουμενίτσας παρουσιάζεται στους Πίνακες Α.3.2.1.1, Α.3.2.1.2 και Α.3.2.1.3 με βάση τα στοιχεία των απογραφών 1981 και 1991, και συγκρίνεται με το επίπεδο εκπαίδευσης στο Νομό την Περιφέρεια και τη Χώρα.. Το 1991 ο Δήμος υπερτερεί έναντι του Νομού Θεσπρωτίας αλλά υστερεί έναντι της Περιφέρειας και της Χώρας. Το ποσοστό αποφοίτων και φοιτούντων σε τριτοβάθμια εκπαίδευση το 1991 (Τ.Ε.Ι. ή Α.Ε.Ι.) είναι αισθητά μεγαλύτερο στο Δήμο από ότι στο Νομό (8,5% στο Δήμο έναντι 5,1% στο Νομό) αλλά μικρότερο έναντι της Περιφέρειας και της Χώρας (9,1% και 11,5% αντίστοιχα).

Το ποσοστό του πληθυσμού του Δήμου με επίπεδο εκπαίδευσης όχι πέραν του Δημοτικού το 1991 είναι ελαφρώς μικρότερο έναντι του Νομού και της Περιφέρειας (43,1% έναντι 45,8% και 45,2% αντίστοιχα) αλλά υψηλότερο έναντι της Χώρας (39,6%). Το ποσοστό αυτό είναι 39,6% για το δημοτικό διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας και πολύ μεγαλύτερο για ορισμένα από τα δημοτικά διαμερίσματα. Θα πρέπει να τονισθεί η ελαφρά βελτίωση από το 1981 ως προς τα απόλυτα μεγέθη (45% στο διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας, 46,3% στο Νομό, 48,6% στην Περιφέρεια και 43,9% στην Χώρα). Ιδιαίτερα υψηλό είναι και το ποσοστό των αναλφάβητων και ημι-αναλφάβητων στον Δήμο (όσων δεν φοίτησαν ή δεν τελείωσαν το Δημοτικό). Το 1991 το ποσοστό ήταν 19,6% (15,3% στο δημοτικό διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας) έναντι 28% για τον Νομό, 23,4% για την Περιφέρεια και 17,5% για το σύνολο της Χώρας.

Στο επίπεδο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Γενικό Λύκειο, ΤΕΛ, ΤΕΣ) ο Δήμος παρουσιάζει το 1991 υψηλότερα ποσοστά από το Νομό Θεσπρωτίας και την Περιφέρεια Ηπείρου (16,8% έναντι 11,3% και 13,5% αντίστοιχα) ενώ μεταξύ των δημοτικών διαμερισμάτων μόνο η Ηγουμενίτσα παρουσιάζει αισθητά υψηλότερα ποσοστά.

Η κατανομή των ατομικών επαγγελμάτων (Πίνακες Α.3.2.1.4, Α.3.2.1.5 και Α.3.2.1.6) αντανακλά σε σημαντικό βαθμό το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού του Δήμου και την διάρθρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα επιστημονικά και διευθυντικά επαγγέλματα το 1991 υπερτερούν σε ποσοστιαία αναλογία στο Δήμο Ηγουμενίτσας έναντι του Νομού ενώ κυμαίνονται σε αντίστοιχα επίπεδα με αυτά της Περιφέρειας και της Χώρας. (13% έναντι 10%, 14% και 15,3% αντίστοιχα). Τα τεχνικά επαγγέλματα (τεχνίτες, εργάτες κλπ) απαντώνται στο Δήμο σε ποσοστό 27,3% ανάλογο με τα αντίστοιχα ποσοστά για τον Νομό, την Περιφέρεια και την Χώρα (28,3%, 28,2% και 29,4% αντίστοιχα). Ο Δήμος παρουσιάζει μικρό ποσοστό

απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα (13,4% έναντι 34,2% για τον Νομό, 30,2% για την Περιφέρεια και 18,8% για την Χώρα).

Διαχρονικά το ποσοστό των απασχολούμενων σε επιστημονικά και διευθυντικά επαγγέλματα για το δημοτικό διαμέρισμα Ηγουμενίτσας για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μειώνεται από 20,8% σε 17,67% το 1991. Μεταξύ των δημοτικών διαμερισμάτων αυτό της Ηγουμενίτσας παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό ατόμων που ασκούν επιστημονικά και διευθυντικά επαγγέλματα (17,6%) και το χαμηλότερο ποσοστό ατόμων που απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα (5,2%), ενώ τα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα παρουσιάζουν την αντίστροφη εικόνα.

Συνθήκες διαβίωσης

Οι συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού του Δήμου προσδιορίζονται με βάση τους δείκτες ανέσεων όπως απογράφονται από την ΕΣΥΕ (Πίνακες Α.3.2.2.1, Α.3.2.2.2, Α.3.2.2.3 και Α.3.2.2.4). Ο Δήμος Ηγουμενίτσας βρίσκεται το 1991 σε καλύτερη θέση σε όλους σχεδόν τους δείκτες ανέσεων από το Νομό Θεσπρωτίας αλλά και έναντι της Περιφέρειας και της Χώρας. Μεταξύ των δημοτικών διαμερισμάτων η Ηγουμενίτσα βρίσκεται στην καλύτερη θέση και ακολουθούν το Λαδοχώρι και το Μαυρούδι με επίσης υψηλά ποσοστά ανέσεων κατοικιών, ενώ το διαμέρισμα της Κρυόβρυσης βρίσκεται στην δυσμενέστερη θέση σχεδόν σε όλους τους δείκτες ανέσεων με εξαιρετικά χαμηλά ποσοστά.

Διαχρονικά το δημοτικό διαμέρισμα της Ηγουμενίτσας παρουσιάζει σημαντική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης μεταξύ 1981-1991 παρουσιάζοντας αύξηση του ποσοστού σε όλους τους δείκτες ανέσεων, φαινόμενο που εμφανίζεται κατά την ίδια δεκαετία τόσο σε επίπεδο Νομού, Περιφέρειας και Χώρας (Πίνακας Α.3.2.21).